

УДК 378.046.4

ШЕВЧЕНКО Вікторія Борисівна,
старший викладач кафедри іноземних мов, Льотна
академія Національного авіаційного університету

ЕЛЕКТРОННА НАВЧАЛЬНА ПЛАТФОРМА MOODLE ЯК ЗАСІБ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ АНГЛОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ

Предметом дослідження в даній статті є можливості використання платформи дистанційного навчання MOODLE в організації самостійної англomовної підготовки студентів. Автор аналізує можливості електронного ресурсу MOODLE щодо забезпечення доступу до навчальних ресурсів, мережевої взаємодії учасників навчального процесу та контролю результатів навчання, показує шляхи адаптації MOODLE до особливостей організації навчального процесу в льотній академії.

Ключові слова: електронне навчання, дистанційне навчання, платформа електронного навчання, самостійна робота, організація самостійної роботи.

Постановка проблеми. Електронне навчання сьогодні – це нова реальність, за правилами якої нам належить організовувати навчальний процес у вищих навчальних закладах. Воно не передбачає відміну стандартних форм та методик навчання професійно-орієнтованій англійській мові, а лише зміщує акценти, переносючи їх з традиційних форм навчання в електронну форму, що стає блискучою альтернативою існуючому традиційному підходу до навчання у вищій школі. Вища школа сьогодні створює відкритий простір, де студент може навчатися активно та в той спосіб, що найбільше пасує його особистим потребам та мотиваціям.

Ми стаємо свідками швидких змін у системі вищої освіти. Стратегії з формування професійної комунікативної компетентності майбутніх авіаційних спеціалістів мають включати не тільки зміни складу дисциплін, що вивчаються, а й неминучі зміни в способах засвоєння їх контенту, а, отже, і в організації навчального процесу в цілому. Глобальна інтеграція в епоху сучасних інформаційних технологій вимагає використання такої системи, котра спрямована не на подання викладачем готових знань, їх запам'ятовування та відтворення, а на самостійне оволодіння студентами знаннями та вміннями в процесі активної розумової та практичної діяльності.

Для сучасного покоління мілленіалів, що живуть у цифровому інформаційному середовищі, девіз яких – «включи комп'ютер і навчайся», роль викладача як джерела інформації поступово зменшується, проте збільшується важливість навичок і умінь студента самостійно здобувати потрібну інформацію і використовувати її згідно поставлених завдань. Викладач повинен виконувати роль координатора і консультанта, який скеровує студентів у русло самостійної роботи.

Аналіз останніх досліджень. Вивчення друкованих праць [1; 2; 4; 5; 6], присвячених проблемі електронного навчання, зокрема таких науковців, як В.В. Вишнівський, Г.І. Гайдур, М.П. Гніденко, О.О. Ільїн, А.С. Ольховська, засвідчують переваги використання електронної платформи дистанційного навчання MOODLE у сучасних закладах вищої освіти. Проблеми побудови курсів та організації тестування на базі MOODLE перебувають у центрі уваги А.В. Нелепової, Д. Руткаускєне, Ю.В Триус. Але як саме можна використати MOODLE в організації самостійної англomовної підготовки студентів, матеріалів та навчальних ресурсів бракує. Отже, незважаючи на позитивні результати завершених досліджень, принципи та засоби організації самостійної підготовки студентів з вивчення професійно-орієнтованої англійської мови та контролю знань на базі MOODLE залишаються недостатньо розкритими в аспекті використання інтерактивних цифрових технологій.

Мета статті. Метою дослідження є проаналізувати можливості використання платформи дистанційного навчання MOODLE в організації самостійної підготовки студентів з вивчення професійно-орієнтованої англійської мови.

Виклад основного матеріалу дослідження. У зв'язку зі збільшенням кількості годин на самостійну роботу у вищих навчальних закладах України до 50%, особливо в світлі вимог Закону про вищу освіту, що набрав чинності з 1 вересня 2015 року, виникла необхідність у якісно нових підходах до організації самостійної роботи. Очікується, що самостійна робота, як одна з форм учбової діяльності, повинна зробити навчальний процес для студента особистісно-значущим, в якому він зможе повністю реалізувати свій потенціал, проявити активність, самостійність. Саме в процесі самостійної роботи студент отримує можливість змінювати основні умови вибору і відслідковувати, як той чи інший вибір відбивається на проміжному результаті і як в залежності від цього змінюється кінцевий результат.

Навчальний процес за дистанційною формою навчання здійснюється у таких формах: самостійна робота; навчальні заняття; практична підготовка (у ВНЗ); контрольні заходи. Основною формою організації навчального процесу за дистанційною формою є самостійна робота [1].

Самостійна робота, з одного боку, має бути логічним продовженням того, що вивчалось в аудиторії, отже, має сприяти розширенню знань студентів, подальшому розвитку їхньої іншомовної комунікативної компетенції, а з іншого боку – має допомагати формувати у студентів здатність, готовність та певні навички до самостійного керування власною навчальною діяльністю: від моменту постановки цілі до самоконтролю і самооцінки результату її досягнення.

Щоб самостійна робота мала оптимістичні результати, запропоновані або самостійно обрані завдання повинні бути посильними, спиратися на знання, уміння, навички, що є в досвіді студентів. Але водночас, завдання з самостійної роботи мають бути і достатньо складними, щоб їх виконання потребувало прикладання певних розумових зусиль.

Оскільки самостійна робота студентів все більше стає визначальною основою навчально-виховного процесу, значення якісно нових технологій навчання постійно зростає. Дистанційне навчання є новою формою організації освіти, що ґрунтується на використанні як кращих традиційних методів отримання знань, так і нових інформаційних та телекомунікаційних технологій, а також на принципах самоосвіти [2].

Порівняно з друкованими аналогами дистанційне електронне навчання уможливорює зручний і швидкий доступ студента до навчального матеріалу. Задля досягнення цієї мети в новий експериментальний освітній простір успішно інкорпорується новітні платформи електронного навчання, побудовані за принципом відкритих джерел. Серед веб-платформ, які використовуються у світі, і, зокрема, в Україні, безумовним лідером є система управління навчанням MOODLE (Modular Object Oriented Distance Learning Environment).

MOODLE – це безкоштовна, відкрита (Open Source) система, головним розробником якої є Martin Dougiamas з Австралії. Система використовується у 175 країнах світу і перекладена на десятки мов, в тому числі й на українську. Вона не лише ліцензійна та абсолютно безкоштовна, а й не потребує жодного платного програмного забезпечення. Всі необхідні для завантаження різноманітні версії MOODLE можна знайти на сайті <https://moodle.org/>.

MOODLE має стати тією платформою, що прийде на допомогу як викладачам, що намагаються урізноманітнити засоби та методи організації самостійної роботи, так і студентам, що вчать бути самостійними та ініціативними. Вона дає викладачеві можливість вносити корективи в навчальний процес, створювати власні курси з різних дисциплін, окремі блоки завдань, тематичні презентації та розміщувати їх на платформі MOODLE, а студентам – планувати подальшу навчальну діяльність та здійснювати самооцінку власних досягнень [3].

Навчальний портал цифрової ери MOODLE є синтезом ідей, форм, ресурсів та розміщення їх разом у новому форматі. Він здатний запропонувати багатий набір засобів з організації самостійної роботи студентів з вивчення англійської мови. Створення курсу самостійної роботи з вивчення англійської мови або професійно-орієнтованої англійської мови – складне завдання. MOODLE є одним із можливих шляхів організації навчального матеріалу з самостійної роботи із використанням сучасних інформаційних технологій. Платформа MOODLE надає нам чудову можливість створення навчального середовища з набором навчальних електронних курсів, яке дає змогу структурувати навчальні програми та матеріали у вигляді блоків з подальшим їх наповненням ресурсами та елементами курсу.

Побудова курсу з організації самостійної роботи студентів з вивчення англійської мови має включати 2 етапи [4; 2]:

I. **Підготовчий.** На даному етапі викладач створює й наповнює електронний курс логічно структурованою навчальною інформацією з урахуванням специфіки предмета. Підготовка навчальних матеріалів та їх структурування можуть бути здійснені у вигляді блоків [5]:

1. інформаційно-інструктивний блок.

Надає вичерпну інформацію щодо організації курсу самостійної роботи, забезпечує доставку студенту основного обсягу навчального матеріалу, формулює загальні відомості про дисципліну як таку, порядок і терміни освоєння змістового матеріалу, форми контролю та критерії оцінювання знань, навичок, умінь, формат комунікації з викладачем. При роботі через мережу Інтернет платформа дозволяє студентові опанувати навчальний матеріал, як, безпосередньо, на сторінці курсу, так і завантажувати окремі файли курсу на свій комп'ютер та вивчати у зручний час, не виходячи до мережі Інтернет.

2. блок контенту (змістового наповнення).

Система дистанційного навчання надає викладачеві можливість створення інтерактивних елементів курсу (тест, завдання, форум, чат, опитування, глосарій, урок, анкета, семінар, тренінг, он-лайн презентація Power Point), які акцентують увагу студентів на окремих елементах змісту, що викладається, дозволяють закріпити зміст та забезпечують безпрецедентну швидкість оновлення знань за підтримки інформаційних ресурсів.

3. блок контрольних заходів.

Контролює засвоєність навчального матеріалу та включає проміжний (тематичний, модульний), рубіжний, підсумковий та інші визначені викладачем або деканатом види контролю. Форми контролю та критерії оцінювання знань, навичок, умінь студентів виходять з розуміння цілей, задач, сутності, специфіки формування певної мовної компетентності.

II. **Основний.** Організація навчальної діяльності студентів точно за планом, а також корегування навчального матеріалу й структури електронного курсу.

Розміщення навчального матеріалу на MOODLE відбувається шляхом наповнення блоків ресурсами та елементами курсу задля ефективної організації навчального процесу. Цей ресурс містить категорії та підкатегорії тих елементів курсу, які можуть бути доступні у курсі самостійної роботи з вивчення англійської мови (форуми, презентації, відео- та аудіоресурси, завдання, тести тощо). Відкривши клацанням миші ту чи іншу категорію, студенти можуть відобразити список доступних елементів курсу, які створені викладачем. На постійній основі контент переоцінюється, редагується, поповнюється. Таким чином, відбувається оперативне оновлення навчальних матеріалів викладачем з урахуванням сучасних тенденцій як іншомовної освіти так і майбутньої професійної діяльності.

Вивчення певного матеріалу та подальше тестування рівня його засвоєння на базі навчальної платформи MOODLE може проводитися як в аудиторному режимі, так і позааудиторно за умови наявності доступу до Інтернету. Підсумковий контроль знань може бути реалізований у формі різноманітних тестових завдань.

Перевірка і оцінка знань виконує три основні функції [6, с. 238]:

1. Контрольну.
2. Навчальну.
3. Виховну (мотиваційну).

Контрольна функція – функція проміжного контролю та самоконтролю. Студент повинен виробити в собі внутрішню потребу в постійній самостійній роботі та навчитися самооцінюванню.

Навчальна функція – у процесі виконання завдань студент навчається використовувати теоретичні знання та вдосконалювати практичні навички володіння англійською мовою.

Виховна (мотиваційна) функція – спонукає студентів регулярно входити в систему, ознайомлюватися з навчальними матеріалами, виконувати різноманітні лексичні, граматичні та інші завдання, а викладачам – відстежувати активність використання студентами навчального матеріалу та моніторити результати виконання завдань та тестів.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, перед багатьма вищими навчальними закладами, зокрема, льотною академією, наразі постає проблема розроблення електронних ресурсів задля створення та реалізації програм самостійної роботи з вивчення загальної англійської мови та професійно-орієнтованої англійської мови. Сьогодні викладацький склад факультету іноземних мов має переосмислити поняття «самостійна робота» та апробувати MOODLE як альтернативний засіб у практиці вивчення іноземних мов. Як система керування навчанням в руках педагога, вона може стати основною платформою для взаємодії між студентом та викладачем та слугувати гарним засобом самопідготовки студентів з використанням в навчальному процесі технологій електронного дистанційного навчання.

Список використаних джерел

1. Нелєпова А.В. Організація дистанційного навчання у системі MOODLE. // Методичні рекомендації для викладачів./ А.В. Нелєпова. – Електрон. ресурс режим доступу: <http://www.mnau.edu.ua/files/moodle/Method%20Moodle.pdf>
2. Організація дистанційного навчання. Створення електронних навчальних курсів та електронних тестів./ В.В. Вишнівський, М.П. Гніденко, Г.І. Гайдур, О.О. Ільїн. К.: ДУТ, 2014. 140 с.
3. Система електронного навчання ВНЗ на базі Moodle./ Ю.В. Триус, І.В. Герасименко, В.М. Франчук. Черкаси: ЧДТУ, 2012. 220 с.
4. Ольховська А.С. Теоретичні засади розробки курсу «Основи професійної майстерності перекладача засобами навчального середовища MOODLE». / А.С. Ольховська. Іноземні мови №3, 2017. С. 30.
5. Технологии и ресурсы электронного обучения./ Д. Руткаускене, Р. Кубилюнас, Д. Гудожиене и др. Харьков: Точка, 2011. 352 с.
6. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. К.: Знання, 2005. 486 с.

References

1. Neliepova, A.V. Orhanizatsiia dystantsiinoho navchannia u systemi MOODLE [*Organization of distance education in MOODLE*] – <http://www.mnau.edu.ua/files/moodle/Method%20Moodle.pdf> [in Ukrainian]
2. Vyshnivskiy, V.V., Hnidenko, M.P., Haidur, H.I., Ilin, O.O. (2014). Orhanizatsiia dystantsiinoho navchannia. Stvorennia elektronnykh navchalnykh kursiv ta elektronnykh testiv [*Organization of distance education. Development of electronic courses and electronic tests*]. Kyiv: DUT [in Ukrainian]
3. Tryus, Yu.V., Herasymenko, I.V., Franchuk, V.M. (2012). Systema elektronnoho navchannia VNZ na bazi Moodle [*System of MOODLE-based electronic education*]. Cherkasy: ChDTU [in Ukrainian].

4. Olkhovska, A.S. (2017). Teoretychni zasady rozrobky kursu "Osnovy profesiinoi maisternosti perekladacha zasobamy navchalnoho seredovyscha MOODLE" [*Theoretical principles for development of course "Basics for interpreter's proficiency by means of MOODLE"*]. Inozemni movy. №3 [in Ukrainian].

5. Rutkausk'ene, D., Kubiljunas, R., Gudozhiene, D. (2011). Tehnologii i resursy elektronnoho obuchenija [*Technologies and resources of electronic education*]. Har'kov: Tochka [in Russian].

6. Kuzminskyi, A.I. (2005). Pedahohika vyshchoi shkoly [*Pedagigics in High School*]. Kyiv: Znannia [in Ukrainian].

SHEVCHENKO Victoria, senior teacher, Flight Academy of National Aviation University.

ELECTRONIC EDUCATIONAL PLATFORM MOODLE AS A MEANS OF ORGANIZATION OF STUDENTS' INDEPENDENT WORK ON LEARNING ENGLISH

Abstract. *The article analyzes the possibility of using the e-learning platform MOODLE in the organization of the students' independent work on learning English. The author examines the possibilities of MOODLE to provide the access to educational resources, network interaction among participants of the educational process and control of the results, shows how to adapt it to the peculiarities of the educational process in the Flight academy. In the article the author deals with the issue of efficiency of using e-learning platform MOODLE in organization of the students' independent work on learning English in order to ensure the control of students' knowledge in the theoretical and practical aspects. Besides, the article demonstrates the benefits of the distance educational resource MOODLE. It gives the criteria for arranging educational material for the students' independent work. MOODLE is an effective way to increase motivation with the students to get professional skills on their own in order to be ready to pass the ICAO level exam perfectly well. As modern aviation specialists have to meet increasing requirements, innovative computer technologies should become the integral part of the training process. The creative approach to arranging independent work inspires the students to learn how to realize own potential, how to demonstrate own abilities, creativeness, independence. E-learning platform MOODLE, which is rich in various audio-, video- and other digital resources, is able to widen communicative competences and skills, which are required for effective mastering of the professionally-oriented English language. It stimulates with the students the desire to study better, encourages the responsibility for the educational process and puts the students in equal conditions while learning the material and passing the tests. The results of the tests could be received quickly and easily. The analysis of the tests could be used for determination of the difficulties in the learning process in order to improve the level of the English language proficiency.*

Key words: *e-learning, distance learning e-learning platform, independent work, organization of independent work*

*Одержано редакцією: 30.08.2018 р.
Прийнято до публікації: 07.09.2018 р.*